

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/69/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4418200718
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrea Szombathová-Poláková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4418200718.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovvej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej, JUDr. Denisy Šaligovej, v právnej veci žalobcov: 1. F. Z. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom E., N. XX/C, 2. S. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom E., Ľ. K. X/A, 3. S. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom E., K. XXXX/XX, všetci žalobcovia zastúpení JAVOR-TOKÁR advokátska kancelária, s. r. o., Bratislava, Stará Vajnorská cesta 37, IČO: 36 264 750 proti žalovaným: 1. S. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. L., S. H. I. XXXX/XX, prechodne bytom Y., G. XXXX/XX, 2. Union poisťovňa, a. s., so sídlom Bratislava, Karadžičova 10, IČO: 31 322 051, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalovaného v 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 15. novembra 2018 č. k. 10C/10/2018-93 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým medzitýmnym rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol tak, že nárok žalobcov v 1. rade až v 3. rade je daný. O výške nároku a o náhrade nákladov konania rozhodol tak, že o týchto bude rozhodnuté v konečnom rozsudku. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 427 ods. 1, 2, § 428, § 429, § 420 ods. 1, 2, 3, § 13 ods. 1, 2, 3, § 427 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a/, § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Uviedol, že žalobcovia v 1. až v 3. rade sa svojou žalobou domáhali voči žalovaným v 1. a v 2. rade náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch /každý zo žalobcov po 30 000 eur/, keď poukázali na skutočnosti, v zmysle ktorých dňa 03. 10. 2015 v čase okolo 7:45 hod. v E. mal pri dopravnej nehode zahynúť ich otec K. I.. Dopravnú nehodu mal spôsobiť žalovaný v 1. rade, ktorý mal niesť zodpovednosť zároveň aj podľa § 427 Občianskeho zákonníka, pretože mal byť prevádzateľom motorového vozidla, s ktorým mal zapríčiniť dopravnú nehodu. Pasívna legitímácia žalovaného v 2. rade má vyplývať z § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov. V súvislosti s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovia poukázali aj na ustanovenie § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka, ďalej na ustanovenie § 4 a § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov, ako aj na rozsudok Súdneho dvora EÚ C-22/12. V danom prípade súd rozhodol za splnenia podmienky účelnosti medzitýmnym rozsudkom podľa § 214 ods. 1 CSP. Účelnosť medzitýmneho rozsudku bola vzhľadnutá v skutočnosti, že je hospodárnejšie sa v prvom rade vysporiadať so základom uplatneného procesného nároku, obzvlášť po tom, čo žalovaný v 2. rade počas celého sporu so žalobou nesúhlasil, namietal základ uplatneného procesného nároku predovšetkým pre nedostatok jeho pasívnej vecnej legitímácie. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že K. I., otec žalobcov v 1. až v 3. rade, zomrel dňa XX. XX. XXXX po tom, čo dňa XX. XX. XXXX bol účastníkom dopravnej nehody v meste E.. Dopravná nehoda bola spôsobená zavineným správaním žalovaného v 1. rade, ktorý nevenoval pozornosť premávke na pozemných komunikáciách a z nedbanlivosti so svojím motorovým vozidlom

Volkswagen Passat prešiel do protismeru, kde sa čelne zrazil s motorovým vozidlom Citroën Berlingo, ktoré riadil K. I.. Hoci nárazové rýchlosti jedného aj druhého vozidla sa nejavia vysoké, dopravná nehoda mala voči K. I. tragické následky, pretože následne dňa XX. XX. XXXX zomrel. Skutočnosť, že dopravnú nehodu zaviniel žalovaný v 1. rade je zrejmá nielen z rozsudku Okresného súdu Trnava 1T/84/2016 zo dňa 08. 12. 2016, ktorého výrokovou časťou o tom, že bol spáchaný trestný čin, je súd viazaný, ale aj ďalšími listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise Okresného súdu Trnava 1T/84/2016. Motorové vozidlo žalovaného v 1. rade bolo podľa výpisu hľadania poisťovateľa ku dňu 03. 10. 2015, teda ku dňu dopravnej nehody, povinne zmluvne poistené zodpovednosťou za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného v 2. rade, ktorý nakoniec túto skutočnosť ani nespochybnil. Na základe vykonaného dokazovania vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa bolo potrebné vysporiadať s otázkou tak aktívnej vecnej legitímácie, ako aj s otázkou pasívnej vecnej legitímácie. Žalobcovia v 1. až v 3. rade sú v súdnej veci aktívne vecne legitímovaní v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka, pretože v ich prípade ide o plnoleté deti po nebohom K. I., ktorý zomrel dňa XX. XX. XXXX v dôsledku zranení, ktoré utrpel pri dopravnej nehode dňa XX. XX. XXXX. Žalovaný v 1. rade ku dňu dopravnej nehody bol prevádzateľom motorového vozidla Volkswagen Passat, EČV: NZ XXX FL. Z ustanovenia § 427 a nasledujúce Občianskeho zákonníka je tým daná jeho objektívna zodpovednosť, pričom v konaní neboli preukázané skutočnosti, ktoré by mali za následok jeho zbavenie sa objektívnej zodpovednosti za vzniknutú škodu podľa § 428 Občianskeho zákonníka. Pasívna vecná legitímácia žalovaného v 1. rade vyplýva aj z právnej vety vyslovenej v rozsudku Najvyššieho súdu SR 3 Cdo 228/2012 zo dňa 29. 09. 2013 a ďalej aj z právnej vety v rozsudku Najvyššieho súdu ČR 30Cdo 814/2003 zo dňa 29. 04. 2004. Pasívna vecná legitímácia žalovaného v 1. rade je daná aj podľa § 420 Občianskeho zákonníka. Splnené sú totiž všetky predpoklady uvedenej všeobecnej zodpovednosti, ktorými sú porušenie právnej povinnosti - porušenie pravidiel cestnej premávky, existencia škody - nemajetková ujma v dôsledku úmrtia K. I., tak isto je daná príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou. Niet totiž pochyb o tom, že pokiaľ by žalovaný v 1. rade ako vodič motorového vozidla Volkswagen Passat riadne venoval svoju pozornosť cestnej premávke a nevyšiel by do protismeru, nedošlo by k zrážke s motorovým vozidlom Citroën Berlingo už nebohého K. I., a tým pádom by nedošlo ani k vzniku škody. Štvrtý predpoklad - zavinenie, je daný vo forme nedbanlivosti. Okrem toho, súd poukázal aj na ustanovenie § 193 CSP o tom, že súd je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, v tomto prípade tak poukázal na právoplatný a vykonateľný rozsudok Okresného súdu Trnava 1T/84/2016 zo dňa 08. 02. 2016. Rozhodovacia činnosť ohľadom pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 2. rade, teda poisťovateľa, v prípade náhrady nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z úmrtia blízkej osoby vo vzťahu k povinnému zmluvnému poisteniu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, bola donedávna pomerne nie celkom jednoznačná. Žalovaný v 2. rade na jednej strane potvrdil vo svojom vyjadrení, že ku dňu 03. 10. 2015 bolo motorové vozidlo Volkswagen Passat, EČV: NZ XXX FL poistené povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, no na druhej strane rázne popieral svoju pasívnu vecnú legitímáciu vo vzťahu k nároku žalobcov v 1. až v 3. rade na náhradu nemajetkovej ujmy s odôvodnením, že uvedený nárok nespadá pod režim povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a v tejto súvislosti odkázal aj na niektoré súdne rozhodnutia. So stanoviskom a postojom žalovaného v 2. rade sa súd nestotožňuje. Podstatným z hľadiska ustálenia, či žalobcovia v 1. až v 3. rade uplatnili svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch voči žalovanému v 2. rade, ako poisťovateľovi z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu dôvodne, bolo ustáliť, či je nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch možné subsumovať na plnenie žalovaného v 2. rade podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. v platnom znení a či je tak žalovaný v 2. rade súčasne pasívne legitímovanou stranou sporu. V tejto súvislosti súd udáva, že použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v ustanovení § 4 a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v platnom znení a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. v platnom znení. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia. Z hľadiska výkladu smerníc Rady 72/166/EHS, č. 84/5/EHS, č. 90/232/EHS, je potrebné ustáliť len taký právny záver, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu

nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, pretože jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo, a to v ustanovení § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. K uvedenému súd taktiež dal do pozornosti rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-277/2012 z 24. 10. 2013, v ktorom Súdny dvor obdobne ako v rozsudku C-22/2012 uviedol, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla, pričom súčasne rozhodol, že ak členský štát priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, nemôže pre túto osobitnú kategóriu škôd, ktoré sa v zmysle druhej smernice považujú za ujmu na zdraví, stanoviť maximálne sumy poistného krytia, ktoré sú nižšie ako minimálne sumy poistného krytia stanovené druhou smernicou. S poukazom na uvedené súd ustálil, že nárok žalobcov v 1. až v 3. rade na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je aj vo vzťahu k žalovanému v 2. rade ako poisťovateľovi zodpovednej osoby daný, a tento je krytý povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keď v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. v platnom znení je za škodu na zdraví potrebné považovať aj nemajetkovú ujmu. Tým je prekonaný odlišný právny názor vyjadrený v uznesení NS SR sp. zn. 4 Cdo 168/09 zo dňa 20. 04. 2011. Najvyššiemu súdu SR totiž nemohlo byť známe stanovisko Súdneho dvora Európskej únie, obsiahnuté aj v jeho rozsudku vo veci C-22/12 zo dňa 24. 10. 2013. Záverom k pasívnej vecnej legitímácii žalovaného v 2. rade súd dodal, že súdu je známy obsah zápisnice zo zasadnutia Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 09. 10. 2018, ktorého súčasťou je aj rozhodnutie pod poradovým číslom 2 na uverejnenie v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorého právna veta znie: Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Výsledkom tejto argumentácie je konštatovanie, že pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je daná aktívna legitímácia žalobcov v 1. rade až v 3. rade a zároveň aj pasívna legitímácia žalovaných v 1. rade a v 2. rade. Vykonaným dokazovaním je ďalej preukázané, že žalobcovia v 1. až v 3. rade, hoci už ako dospelé a zaopatrené deti, tvorili s nebohým fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Uvedené skutočnosti potvrdili žalobcovia vo svojich výpovediach. Na základe dopravnej nehody zo dňa 03. 10. 2015 prišlo k nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov v 1. až v 3. rade a tým k zásahu do ich osobnostných práv, keď vzniknutá trauma je fakticky neodstrániteľná. Po zvážení všetkých skutočností tak dospel súd k záveru, že nárok žalobcov v 1. rade až v 3. rade je daný, a to tak voči žalovanému v 1. rade, ako aj voči žalovanému v 2. rade. Rešpektujúc právny názor vyslovený v uznesení Najvyššieho súdu SR 4 Cdo78/2013 zo dňa 24. 10. 2013 súd vyslovil samostatným výrokom, že o výške nároku na trovy konania bude rozhodnuté v rozsudku, ktorým súd rozhodne o celom uplatnenom procesnom nároku.

o

2. Proti tomuto medzitymnému rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný v 2. rade, namietajúc nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. Tiež namietal, že prvoinštančný súd sa v odôvodnení rozhodnutia opomenul náležite vysporiadať s jeho tvrdeniami uvedenými vo vyjadrení k žalobe zo dňa 02. 05. 2018. Každé rozhodnutie súdu musí byť náležite odôvodnené a musí byť z neho dostatočne zrejmé, na základe čoho súd dospel k svojmu rozhodnutiu. Poukázal na zákon o PZP a jeho § 2, ktorý vymedzuje základné pojmy, pričom v písm. g) sa uvádza, že poškodeným je ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona. Žalobcovia v 1. až 3. rade neutrpeli prevádzkou motorového vozidla žiadnu škodu. Škodu na zdraví utrpel ich nebohý otec, ktorý na následky zranení zomrel. Žalobcovia v 1. až 3. rade utrpeli škodu smrťou poškodeného, čo je sekundárny následok. V danom prípade chýba príčinná súvislosť medzi škodou žalobcov v 1. až 3. rade a prevádzkou motorového vozidla. Prvoinštančný súd sa vo svojom vyjadrení odvolával na eurokonformný výklad zákona o PZP. Pri aplikácii komunitárneho práva treba brať zreteľ na to, že priamo aplikovateľné sú len nariadenia. Smernice nie sú priamo aplikovateľné. Smernica je teda adresovaná členským štátom (a nie všetkým fyzickým a právnickým osobám ako nariadenie), ktoré majú povinnosť ju transponovať (prebrať) v predpísanej lehote do svojho vnútroštátneho právneho poriadku. Pokiaľ teda nedošlo k úplnej a/ alebo správnej transpozícii smerníc Rady 72/166/EHS, 84/5/EHS, 205/14/ES, 90/232/EHS týkajúcich sa aproximácie právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, nie je možné súdnym výkladom zabezpečiť nepriamy účinok únióvemu právu. Súd navyše nemôže

rozhodnúť proti výslovne deklarovanej vôli zákonodarcu nezahŕňať nemajetkovú ujmu do rozsahu krytia poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, čím by zároveň bol v rozpore so zásadou právnej istoty. Taktiež treba vziať do úvahy aj skutočnosť, že nielen v Slovenskej republike nie je nemajetková ujma pozostalých rodinných príslušníkov poškodeného krytá povinným zmluvným poisteným motorového vozidla, ale aj v štátoch ako Holandsko, Švédsko, či Bulharsko. Prvoinštančný súd sa vo svojom odôvodnení odvolával aj na uznesenie č. 2/2018 Občianskeho kolégia NS SR. Žalovaný v 2. rade nie je stotožnený s vecnou správnosťou tohto rozhodnutia a toto rozhodnutie nepovažuje za postačujúce pre zjednotenie rozhodovania senátov Najvyššieho súdu SR. I naďalej vidí nejednotnosť v rozhodovaní jednotlivých senátov NS SR a jedinou cestou zjednotenia je aplikácia § 48 ods. 1 CSP. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. K odvolaniu žalovaného v 2. rade sa písomne vyjadrili žalobcovia v 1. až 3. rade, udávajúc, že súd prvej inštancie dostatočne a správne odôvodnil ich aktívnu legitimáciu ako pozostalých obeť dopravnej nehody, pasívnu legitimáciu žalovaného v 2. rade, ktorý je povinnou zmluvnou poisťovňou a príčinnú súvislosť medzi škodou žalobcov a prevádzkou motorového vozidla. Vo svojom rozhodnutí súd prvej inštancie zároveň odkázal na judikatúru, ktorá podporuje jeho právny názor. Opakovane poukázali na rozsudok NS SR sp. zn. 6MCdo/1/2016 z 31. 07. 2017, z ktorého vyplýva, že škodou pre účely zákona je aj nemajetková ujma spôsobená zásahom do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a že v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná (uverejnené aj v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018). Spornú otázku riešil aj Ústavný súd Slovenskej republiky. Ten nielenže už vo viacerých dosiaľ posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov ustalaťujúcimi krytie aj nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa zákona, ale dokonca pri rozhodovaní v rámci odôvodnenia uznesenia z 11. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 uzavrel, že pojem „škoda“ použitý v zákone je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať i za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na tému krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a na tému pasívnej legitimácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi. Tiež uviedli, že súd napádané rozhodnutie nezaložil na priamej aplikácii smernice, ale na eurokonformnom výklade vnútroštátnej právnej úpravy povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Takýto eurokonformný výklad, ako vyplýva z rozsudku NS SR sp. zn. 6MCdo/1/2016 z 31. 07. 2017, je možný a je namieste. Pri výklade pojmu škoda pre účely PZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v európskom práve. Európske právo chápe pojem škoda ako majetkovú, ako aj nemajetkovú ujmu (rozsudok SD EÚ zo 06. 05. 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Pri výklade a aplikácii právnych predpisov nemožno opomíňať ich účel, pričom platí, že súd nie je viazaný doslovným znením zákona. Súd sa od doslovného znenia zákona musí odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku systematická súvislosť a pod. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zodpovednostného zákona zároveň odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Argument, že v Holandsku, Švédsku a Bulharsku nemajetková ujma pozostalých nie je krytá systémom povinného zmluvného poistenia, sám o sebe nie je dôvodom na nekrytie náhrady nemajetkovej ujmy systémom povinného zmluvného poistenia v Slovenskej republike. Ďalej poukázali na to, že sporná otázka krytia náhrady nemajetkovej ujmy systémom povinného zmluvného poistenia bola už predložená veľkému senátu na prejednanie a rozhodnutie, v právnej veci vedenej na NS SR pod sp. zn. 1VCdo/3/2018, pričom predmetné konanie bolo uznesením NS SR sp. zn. 1 VCdo/3/2018 zo dňa 21. 11. 2018 zastavené z dôvodu, že dovolanie vzala poisťovňa späť. Navrhli napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania žalovaného v 2. rade (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania, s verejným vyhlásením rozsudku a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalovaného v 2. rade nie je dôvodné, preto napadnutý medzitýmný rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, keďže súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci a vec aj správne právne posúdil.

5. Predmetom konania v tejto veci na základe podanej žaloby žalobcov v 1. až 3. rade je uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to na tom skutkovom základe, že dňa 03. 10. 2015 v čase o 7.45 hod. bol otec žalobcov - nebohý K. I., nar. XX. XX. XXXX účastníkom dopravnej nehody, pri ktorej utrpel početné zranenia a poúrazové komplikácie, ktorým dňa XX. XX. XXXX vo Fakultnej nemocnici Y. podľahol. Za tento skutok bol žalovaný v 1. rade v konaní vedenom na OS Trnava pod sp. zn. 1T/84/2016 uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h/ Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 roky s podmieneným odkladom so skúšobnou dobou v trvaní 4 roky a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu na 4 roky. Rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 08. 12. 2016. Nároky žalobcom uplatnené v tomto konaní pozostávali z nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorý si každý zo žalobcov uplatnil v rozsahu sumy 30.000 eur, udávajúc, že dopravná nehoda a jej následky veľmi výrazne zasiahli do ich života, do ich súkromia a deň smrti ich otca predstavuje jeden z najhorších, najsmutnejších a najbolestivejších dní v ich životoch, ktorý dodnes nedokázali prijať. Uviedli, že výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch stanovili s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj s ohľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Predmetom prejednávania odvolacieho súdu je v dôsledku podaného odvolania žalovaného v 2. rade medzitymný rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o základe uplatneného nároku žalobcov v 1. až 3. rade tak, že tento je daný.

6. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Podľa § 380 ods. 1 CSP odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

8. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania (okrem prípadov uvedených v ustanovení § 379 CSP), tak aj dôvodmi podaného odvolania. Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu.

9. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a z takto zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver a svoje rozhodnutie aj správne odôvodnil. S poukazom na uvedené dôvody, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, majúc pritom súčasne za to, že v základe uplatneného nároku žalobcov sa súd prvej inštancie v dôvodoch napadnutého rozsudku vysporiadal so všetkými právne relevantnými skutočnosťami majúcimi vplyv na posúdenie tohto nároku.

10. Z hľadiska dôvodov podaného odvolania žalovaného v 2. rade, ktorý namietal absenciu príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a vznikom škody odvolací súd poukazuje na to, že o vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak protiprávne konanie a vznik škody sú v logickom slede. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie, bez ktorého by škodný následok nevznikol, teda nebyť protiprávneho konania, škodlivý následok by nenastal. Na rozdiel od žalovaného v 2. rade, odvolací súd nemal pochybnosti o existencii príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a porušením právnej povinnosti, keď k zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo jednoznačne v dôsledku smrtelnej dopravnej nehody a nebyť tejto tragickej udalosti, škodlivý následok by u žalobcov nenastal. Teda, práve porušením práva žalovaného v 1. rade došlo k bezprostrednému zásahu do osobnostných práv žalobcov v 1. až 3. rade, a tak vzťah medzi porušením práva a vznikom škody je priamy, bezprostredný a nepretržitý. Práve poistná udalosť spôsobila zásah do práva žalobcov na súkromie a rodinný život, a teda tvrdenie žalovaného v 2. rade, že chýba príčinná súvislosť medzi škodou žalobcov a prevádzkou motorového vozidla, nie je správne. Podľa názoru odvolacieho súdu nespochybniteľnou je tá skutočnosť, že do zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo len a jedine porušením práva žalovaného v 1. rade, ktorý spôsobil smrteľnú dopravnú nehodu a smrť otca žalobcov a tým bezprostredne a priamo zasiahol do práva žalobcov na súkromie a rodinný život.

11. K námietke nepriameho účinku smerníc odvolací súd uvádza, že táto charakteristika smerníc nič nemení na potrebe uplatňovania princípu prednosti práva ES pred národným poriadkom za každých okolností. Aj v prípade, že nedochádza k priamej aplikácii konkrétnej právnej normy ES, to znamená, keď sa na určitý právny prípad aplikuje norma vnútroštátna, mala by byť interpretovaná a použitá v súlade s právom ES (tzv. nepriamy účinok práva ES; pozri prípad Von Colson a Kamann - rozsudok ESD z 10. 04. 1984 vo veci 14/82, prípad Marleasing - rozsudok ESD z 13. 11. 1990 vo veci C-106/89). Z judikatúry Európskeho súdneho dvora vyplýva, že členské štáty musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti rešpektovať právo Únie a že vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú náhradu škody pri dopravných nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smernici jej potrebný účinok (rozsudok ESD z 9. júna 2011 vo veci C-409/2009). Z bodu 55. rozsudku ESD vo veci Haasová (C-22/12) taktiež vyplýva, že pojem škody treba vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. V danom bode totiž ESD nehovorí o samostatnom, od pojmu škoda oddelenom pojme nemajetkovej ujmy, ale hovorí o „škode z dôvodu nemajetkovej ujmy“. Z tohto slovného spojenia je zrejmé, že aj v prípade nemajetkovej ujmy ide o škodu. Nasledujúce body rozsudku ESD vo veci Haasová odpovedajú na námietky pojmovej a obsahovej odlišnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy a práva na náhradu škody (napr. systematika úpravy v Občianskom zákonníku a pod.) Veta za čiarkou vo výroku rozsudku ESD vo veci Haasová, ktorá stanovuje podmienku, za ktorej je náhrada nemajetkovej ujmy predmetom krytia z povinného poistenia „... ak vnútroštátne právo uplatniteľné vo veci samej upravuje jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu,“ neznemá, že ustanovenia § 11 a 13 slovenského Občianskeho zákonníka, podľa ktorých súd prvej inštancie správne vec posúdil, sú týmto požadovaným „vnútroštátnym právom uplatňovaným na základe zodpovednosti za škodu“, skonštatoval ESD v bode 56. rozsudku vo veci Haasová. Za rozhodujúci pre uvedené konštatovanie považoval podľa bodu 59. fakt, že zodpovednosť poisteného vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu. Vo svetle uvedeného (eurokonformného) výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení potom platí, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, a preto je poisťiteľ zodpovednosti za škodu pasívne vecne legitimitovaným subjektom, ktorému vznikla povinnosť uhradiť škodu žalobcom.

12. K uvedenému je potrebné doplniť to, že aj keď rozhodovacia činnosť súdov SR (vrátane NS SR) v tomto smere v minulosti jednotná nebola, aktuálne možno uviesť, že už za ustálenú prax Najvyššieho súdu SR treba považovať rozhodnutie vydané NS SR pod sp. zn. 6MCdo1/2016 z 31. 07. 2017, ktoré rozhodnutie bolo publikované v Zbierke rozhodnutí a stanovísk NS SR pod č. R 61/2018, ďalej rozhodnutia sp. zn. 6Cdo 143/2017 z 27. 02. 2018, sp. zn. 6Cdo/206/2017 z 27. 02. 2018, sp. zn. 8Cdo/6/2018 z 27. 07. 2018, 6Cdo 207/2018 z 17. 04. 2019. V uvedených rozhodnutiach Najvyšší súd SR zhodne konštatoval, že: „Pri posúdení právnej otázky pasívnej legitímácie žalovanej nemožno opomenúť rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 vo veci Haasová zo dňa 24. októbra 2013, v ktorom Súdny dvor vyslovil záver, že príslušné ustanovenia smerníc (Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972, Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990) o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízky osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za ujmu (hmotnú i nehmotnú) upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Na závery uvedené v tomto rozsudku Súdného dvora nadviazal najvyšší súd v spomínanom rozsudku sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31. júla 2017 (publikovanom pod R 61/2018), kde vysvetlil, že „pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu. Najvyšší súd v tomto rozsudku vychádza z eurokonformného výkladu pojmu škoda na zdraví, upraveného v

ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., ktorý je súladný s názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky, prezentovaným v jeho uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo 17. augusta 2016, kde ústavný súd uviedol, že „hoci Súdny dvor Európskej únie viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel upravuje zákon č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého má aj sťažovateľka (poisťovňa) ako poisťiteľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.“ V nadväznosti na uvedené dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniknutá zodpovednosť za spôsobené škody k záveru, že aj nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv pozostalých, je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z., a že v spore o náhradu takejto ujmy je daná pasívna legitímácia poisťovne vykonávajúcej povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel. Na označené rozhodnutia Súdneho dvora, Ústavného súdu, ako aj najvyššieho súdu nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, a to sp. zn. 6 Cdo 143/2017, sp. zn. 6 Cdo 219/2017, sp. zn. 6 Cdo 206/2017, 6 Cdo 212/2017 a sp. zn. 8 Cdo 6/2018. Z uvedeného je zrejmé, že právny názor v otázke pasívnej legitímácie poisťovne uvedený v rozhodnutiach najvyššieho súdu z 31. marca 2016 sp. zn. 3 Cdo 301/2012, z 20. apríla 2011 sp. zn. 4 Cdo 168/2009 a z 15. mája 2017 sp. zn. 8 Cdo 219/2016 bol jeho neskoršou judikatúrou prekonaný. V otázke vecnej pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy uplatnenej pozostalými obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla treba preto za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať vyššie uvedený právny názor prijatý neskoršou judikatúrou najvyššieho súdu.“

13. K uvedenému odvolací súd len dopĺňa, že NS SR vo svojich rozhodnutiach opakovane konštatoval, že do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR, a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018). V tomto ohľade potom neobstojí námietka žalovaného v 2. rade, že pokiaľ daná vec nebude prejednaná a rozhodnutá Veľkým senátom NS SR, tak nie je možné hovoriť o tom, že pasívna legitímácia poisťovne je daná v sporoch o nemajetkovú ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Rovnako treba uviesť, že v tomto smere je bez akejkoľvek relevancie aj argument žalovaného v 2. rade, že nemajetková ujma pozostalých rodinných príslušníkov poškodeného nie je krytá povinným zmluvným poistením motorového vozidla v štátoch Holandsko, Švédsko, či Bulharsko.

14. S ohľadom na vyššie uvedené je potom možné konštatovať len to, že odvolanie žalovaného v 2. rade je nedôvodné, keď rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny a odvolací súd ho preto v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

15. O trovách odvolacieho konania odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 262 ods. 1 CSP nerozhodol a o týchto bude rozhodnuté v rozhodnutí, ktorým sa konanie v danej veci končí, keď medzitýmnym rozsudkom bol vyriešený len základ uplatneného nároku, pričom súd prvej inštancie bude v konaní pokračovať a posudzovať uplatnený nárok žalobcov z hľadiska jeho výšky, o ktorom nároku následne rozhodne konečným rozhodnutím.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).